

Ders, Öğrenci Çalışma, Öğretmen Kılavuz Kitapları ile Ders Dışındaki Kitaplar ve Eğitim Araçlarının Teknik Tasarım ve Düzenleme Yönünden İnceleme ve Değerlendirme Ölçütleri

Ders, Öğrenci Çalışma, Öğretmen Kılavuz Kitapları ile Ders Dışındaki Kitaplar ve Eğitim Araçlarının Teknik Tasarım ve Düzenleme Yönünden İncelenmesi ve Değerlendirilmesi, Yönetmelik ve Yönergenin ilgili diğer hükümleriyle beraber özellikle aşağıdaki maddelere ve ölçütlere göre yapılacaktır.

Yönetmelik Hükümleri

Madde 5 – (Değişik : 3.3.2007/26451 RG) Ders kitapları;

a) Anayasaya ve kanunlara aykırı hususları içeremez.

b) 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununda yer alan Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçlarında belirtilen "Atatürk İnkılâp ve İlkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk Milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin millî, ahlâkî, insanî, manevî ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek" hükmüne ve Türk Millî Eğitiminin Temel İlkelerine uygun olarak hazırlanır.

c) Temel insan haklarına aykırılık taşıyamaz. Cinsiyet, ırk, din, dil, renk, siyasi düşünce, felsefi inanç, mezhep ve benzeri ayrımcılık içeremez.

ç) Bilimsel ilke ve yöntemlere uygun olarak hazırlanır.

d) Reklâm niteliğinde öğeleri içeremez.

Ayrıca MADDE 31 deki "**Ders Kitapları Dışındaki Kitaplar ile Eğitim Araçlarının İncelenmesi, Seçimi ve Kullanımı**" ile ilgili hükümler de göz önünde bulundurulur.

Ders kitapları, ilgili Yönergede belirtilen hükümlere uygun olarak hazırlanır.

Yönerge Hükümleri

Ders kitapları ve eğitim araçları incelenirken yönergede **MADDE 5**'te yer alan "**Ders kitaplarının nitelikleri**" ve **MADDE 28**'de yer alan eğitim araçları "**İnceleme Esasları**" nın yanı sıra aşağıdaki hususlar dikkate alınacaktır:

MADDE 6 -

d) Teknik, Tasarım ve Düzenleme:

1) Sayfa tasarımlarında resim, fotoğraf, grafik, şema, plan, harita ve benzeri görsel unsurların yerleştirilmesinde görsel algının yanı sıra, bunların eğitici ve öğretici niteliğine de önem verilir.

2) Görsel unsur, öğrencilerin gelişim basamaklarına uygun; görsel algı yönünden ise renk uyumuna dikkat edilerek açık, temiz ve net bir baskıyla hazırlanır.

3) Her türlü yazı, resim, fotoğraf ve benzeri materyallerden telif hakları gözetilerek alıntı yapılabilir.

4) Konuların daha iyi öğrenilebilmesi için açıklayıcı, tamamlayıcı ve eğitici nitelikteki öğretime yardımcı harita, kroki, fotoğraf, şema, grafik, resim ve benzeri görsel unsurlara yeterince yer verilir.

5) Kitaplarda yer alan başlıklar sistematik biçimde düzenlenir ve ikonografik bir sistem oluşturulur.

6) Kitaplarda yer alacak Türk Bayrağına, "Türk Bayrağı Kanunu" ve "Türk Bayrağı Tüzüğü"ne uygun olarak yer verilir.

7) Kitap kapaklarında aşağıdaki hususlara yer verilir:

- Ön kapakta: kitabın adı, okul türü, sınıfı, başvuru sahibinin adı, varsa pedagojik açıdan uygun bulunan amblemi ve dersin özelliğini yansıtan kapak düzeni.
- İç kapağın ön yüzünde; kitabın adı, okul türü, sınıfı, yazarı /yazarların adı ve soyadı varsa akademik unvanı, başvuru sahibinin adı veya adresi varsa pedagojik açıdan uygun bulunan amblemi.
- İç kapağın arka yüzünde; yazar/yazarların dışındaki kitabı hazırlayanların adı ve soyadı,
- Arka kapakta sınıf seviyesi dikkate alınarak sağlık, beslenme, trafik ve çevre ile ilgili yazılı ve görsel tasarımlar yer alır.
- İkinci yaprak ve devamında; ilköğretimin 1 inci, 2 nci ve 3 üncü sınıflarına ait kitaplarda, yaprağın ön yüzünde Türk Bayrağı ile birlikte İstiklal Marşı'nın ilk iki kıtası; yaprağın arka yüzünde Öğrenci Andı; üçüncü yaprağın ön yüzünde Atatürk'ün resmi ve resminin alt kısmında "Mustafa Kemal Atatürk" yazısı bulunur. İçindekiler (ilgili sınıf için ön görülen puntoda olup) en çok beş sayfayı geçmemelidir.
- 4 üncü, 5 inci, 6 nci, 7 nci ve 8 inci sınıflar ile örgün ve yaygın eğitim kurumlarına ait kitaplarda; ikinci yaprağın ön yüzünde Türk Bayrağı ile İstiklal Marşı; yaprağın arka yüzünde Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi, üçüncü yaprağın ön yüzünde, Atatürk resmi ile resmin alt kısmında "Mustafa Kemal Atatürk" yazısı bulunur. İçindekiler ilgili sınıf için ön görülen puntoda olup en çok beş sayfayı geçmemelidir.
- Diğer yapraklarda metin kısımlarının başlıkları dışında kalan bölümlerinde resim altı yazıları, dipnotlar ve benzeri kullanılan yazılar hariç ilköğretim 1 inci sınıflar için (20), 2 nci sınıflar için (18), 3 üncü sınıflar için (14), 4 üncü sınıflar için (12), 5 inci sınıflar için (11), daha üst sınıflar için ise (10) puntodan daha küçük harfler kullanılmaz.
- Yaygın eğitim kurumları için yazılan kitaplarda punto büyüklükleri, yukarıdaki ölçüler ile kursiyerlerin eğitim ve yaş durumları dikkate alınarak belirlenir.
- Metinler arasında paragraf boşluğu bulunmayan 100 mm' lik kısmında, 1 inci sınıflar için (10), 2 nci sınıflar için (14), 3 üncü sınıflar için (18), 4 üncü ve 5 inci sınıflar için (20), altıncı ve daha üst sınıflar için (22) den fazla satır bulunmaz.
- Yaygın eğitim kurumları için yazılan kitaplardaki satır aralıkları, yukarıdaki ölçüler ile kursiyerlerin eğitim ve yaş durumları dikkate alınarak belirlenir.
- ...
- Sosyal Bilgiler, Hayat Bilgisi, Dil ve Anlatım, Türk Edebiyatı, Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ile Tarih ve Coğrafya kitaplarında Türkiye haritası,
- Türkçe, Sosyal Bilgiler, Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Dil ve Anlatım, Türk Edebiyatı, Türk Lehçeleri, Tarih, Genel Türk Tarihi ve Osmanlı Tarihi kitaplarında Türk dünyası haritası yer alır.

- Yabancı dil ders kitapları; dinleme becerisini kazandırmaya yönelik kaset, CD, VCD gibi ek materyallerle birlikte takım hâlinde hazırlanır, incelenir ve değerlendirilir. Bu materyaller, Yönergenin 28 inci maddesinde belirtilen esaslara göre incelenir.

Diğer Ölçütler

- Kitap kapağı tasarımları nitelikli, estetik, canlı, ilgi çekici ve kitabın içeriği ile uyumlu olmalı (Ön kapak, iç kapak, arka kapak ve ünite/tema başı sayfa tasarımları).
- Atatürk görselleri orijinaline uygun, nitelikli ve temiz baskı ile verilmeli.
- Öğretim programının hitap ettiği seviyeye uygun özellikte ve yeterli miktarda görsel öge kullanılarak tasarım zenginleştirilmeli (Anlatımın yer aldığı sayfalarda ilköğretim düzeyinde karşılıklı iki sayfada en az bir, ortaöğretim kitaplarında anlatım bulunan yerlerde en az her beş sayfada bir görsele yer verilmeli).
- Görsel materyaller ve tasarımlar öğrencinin seviyesine, gelişim basamaklarına uygun, yakın çevresinden örneklerle düzenlenmeli.
- Sayfa tasarımları nitelikli, estetik, kolay algılanabilir şekilde düzenlenmeli. Görsel öğeler ve sayfa tasarımları kitaba ilgi çekicilik katmalı ve üslup bütünlüğü içinde özgün tasarımla düzenlenmeli. Sayfa tasarımlarında yazılar ve görsel öğeler dengeli verilmeli, boşluklar verimli kullanılmalı, sayfada aşırı yoğunluk ve aşırı boşluktan kaçınılmalı, kompozisyon kurallarına uygun olmalı.
- Seri kitaplarda ve aynı kitap içerisinde görsel öge tekrarı yapılmamalı (tema, bölüm, ünite başı tasarımı dahil).
- Pedagogik açıdan uygun ve olumlu değerler kazandıracak görseller kullanılmalı.
- Görseller ve sayfalar nitelikli, net ve temiz baskı ile verilmeli.
- Görseller kolay algılanabilir şekil ve büyüklükte verilmeli. Gereksiz ayrıntıya yer verilmemeli.
- Görsel öğeler, yazılar, metin kutuları ve fon içerisinde verilen yazıların alt-üst, sağ-sol taraflarında yeterli ve dengeli boşluk bırakılmalı.
- Görsel materyaller metinle ve alt yazıyla uyumlu olmalı, uygun yerde verilmeli.
- Görsel öğede nesnelere, mekanlar, figürler ve figürlerin organları (vücut, kafa, eller, ayaklar) oran-orantı, perspektif kurallarına uygun, estetik görünümde çizim (desen) ve renklendirme ile üslup bütünlüğü içinde verilmeli. Görsel öğede figürler doğal görünümde olmalı.
- Metin yazıları ve öğretime yardımcı unsurlarda kullanılan yazılar karakter, renk ve boyut olarak kolay okunabilir ve net olmalı. Ana başlık ve alt başlıkların rengi, yazı tipi, punto büyüklüğü ve dizgisi sistematik bir düzenle verilmeli.
- Öğretime yardımcı unsurlar doğru adlandırma (fotoğraf, resim, şekil, şema, grafik, tablo, harita) ve doğru numaralandırma ile verilmeli.
- Madde imleri tutarlı ve estetik olmalı, madde imleri ile satır başı arasında sistematik boşluk bırakılarak verilmeli.
- Temsili resimler Kültür Bakanlığı gibi resmi kurumlar ile bunlara bağlı birimlerin arşivlerinden seçilerek verilmeli.
- Tarihi fotoğraflar, tarihi eserler, temsili resimler ve sanat eserleri bilgilendirici alt yazıyla verilmeli.
- Sosyal Bilgiler, Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Türk Edebiyatı, Tarih, Genel Türk Tarihi, Osmanlı Tarihi, Sanat Tarihi, Görsel Sanatlar, Sanat Etkinlikleri ve Güzel Sanatlar Lisesi alan ders kitaplarında kullanılan tarihi fotoğraf, temsili resim ve sanat eserlerinin kaynakları Kaynakça bölümünde "Görsel Kaynakça" başlığı altında ilgili kitaptaki sayfasıyla ilişkilendirilerek verilmeli.
- Kitaplar nitelikli sağlam ciltleme ile verilmeli.
- Ders ve Öğrenci Çalışma Kitabından Öğretmen Kılavuz Kitabına alınan ilgili sayfalar aynı olmalı, kolay algılanabilir ve ayırt edilebilir, belirgin şekilde düzenlenmeli. Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarından alınan sayfalar ve görsel öğeler ile ilgili eleştiriler Öğretmen Kılavuz Kitapları için de geçerlidir.

NOT: Bu ifadeler örnek olup kitabın seviyesi ve özelliğine göre eleştiri ifadeleri yönetmelik, yönerge ve ölçütler çerçevesinde farklılıklar arz edebilir.

AÇIKLAMA:

1. Puantaj yapılırken Teknik Tasarım ve Düzenleme ölçme ve değerlendirmesi aşağıdaki tabloya göre yapılacaktır:

Teknik Tasarım ve Düzenleme Puanı (1000 üzerinden)					
	100	150	200	250	300
Hata Çarpanı	0,5	0,75	1	1,25	1,5

2. İçerik ölçütlerinin içindeki yardımcı unsurlarla ilgili ölçütlerin hata çarpanı puanları yukarıdaki tabloda yer alan Teknik tasarım ve Düzenleme hata çarpanı puanlarıyla eşit olacaktır.
3. Set kitaplarda (Ders, Öğretmen Kılavuz, Öğrenci Çalışma Kitapları) ölçme ve değerlendirme yapılırken Teknik Tasarım ve Düzenleme yönünden kitaplar herhangi bir yüzdelik dilime ayrılmadan bir bütün halinde ölçüm yapıp değerlendirilecektir.
4. "Teknik Tasarım ve Düzenleme" konusunda tüm branşlar için geçerli ortak inceleme ölçütleri tespit edilmiştir. Ancak branşın özelliğine göre farklılık arz eden durum olursa bu konuda Resim-İş Öğretmenleri Zümre Toplantısında alınacak karara göre hareket edilecektir. Toplantısı sonunda alınacak karara göre değişiklik yapılacak ve bu değişiklik tutanak altına alınarak Talim ve Terbiye Kurulu mütalaaasına sunulacaktır.